

ВОЗГАДАС

Калі суверэнітэт Беларусі апынецца ў небяспецы, «правыя» і «левыя» будуць змагацца па адзін бок барыкада

ЗЯМАЯ ЧАКАЕ ГАСПАДАРОЎ

КОЖНЫ ДБАЕ ПА-СВОЙМУ

БАБРУЙСК (В. Зноўскі). У Бабруйск гарыканком дасла-ны рашэнні Гаскама, Краўскага і Бабруйскага раённых вы-канавчых камітэтаў аб вызваленні гараджанам зямлі для ар-ганізацыі садава-агародных кааператываў. Калі ўлічыць, што сярэдні размер дачнага ці агароднага ўчастка складае зараз прыкладна 10 сотак, то выздзеланая зямля хопіць для таго, каб амаль 10 тысяч гараджан сталі дачнікамі.

ІЗІРАТЕЛІ НЕ ДАВАЛІ СОГЛАСІА 3-Ў ПРЭЗІДЕНТА РАЗРУШАЦЬ СЮЗ

АЙЧЫНЕ ПАТРЭБНЫ ЗВАБІЦЕЛЬ
Такі, як маршал Жу-каў ці цар Пётр I. Хто ім стане? Радок у плакаце, дзе пералічаны расійскія вы-рашальнікі ўсіх часоў, насу-праць іхпераняўшы даты па-важлівых сацыяльных жабра-коў, смертных жах у вачах уцаршанага бацькі пры-ходзіць да свайго свайго... Які бачыць, матэрыял вачынь, які загадаў рускай душы: каб было на яго маліцца, за кім іці ў бой. А без вора-гаў калі ж яго было? Па-шукі, зноўдзіць і зараз.

Ды што даўдэка шука-ць? Які рух? — скар-дэка скардэка... Дзе ўсе адбываюцца? Маг-чыма, такое ж было недзе ў расійскай сталіцы ці глыбіні. Але ім усебачылі і пла-каты, і вершы, і мовы чырвоных сцягоў, партрэтаў Ляніна на галоўнай плошчы Беларусі — плошчы Незале-жнасці. У мінулы нядзелю тут сабраўся шматлюдны мітынг, арганізаваны Мінс-кім гарадскім саветам руху за дэмакратыю, сацыяльны прэгрэс і справядлівасць, вядомым сваёй сацыяліс-тычнай акіраванасцю і кі-раўніцтвам Віктара Чыкіна.

Фармальны падставай да правядзення мітынгу сталі ўгодкі і дні правядзення рэферэндуму, арганізавана-га кіраўніцтвам былога Са-юза ў падтрымку апошня-га. Няма Саюза, папаліся на задарэнне вярхі той сілы, што цэментавала яго зні-зу даверу — Кампартыі, — а людзі ўпарта існуюць на-пакз у каручаную атрыбу-тку і сімваліку: вярніце тое, што было. І зыходзіць золатам серп і молат на дрэвах сцягоў, і дадзены стары, пабыты жыццём сцяго-сця наскоўку, каб выверці сцягу пры гукіх былога гі-

Кар. «Звязда»

ГОМЕЛЬ (У. Пернікаў). З дзяржаўнымі сцягамі былога Савета Саюза і Беларускай ССР у мінулы нядзелю вый-шлі сотні жыхароў абласнога цэнтру на плошчу Паўстання. Тут адбыўся мітынг, арганізаваны рухам «Адзіства і спра-ведлівасці».

Удзельнікі яго гаварылі аб тым, якім будзе прынес народнаму палітычным і эканамічным развал ССР, ганьбі-лі Вярхоўны Савет рэспублі-кі за тое, што ён не ўлічыў волю народа, які год назад на рэферэндуме выказаўся за адзіства ССР і прага-ласаваў за суверэнітэт рэс-публікі. У прынятай рэзо-люцыі знайшлі адлюстраван-не такія пункты, як праяв-ленне паўторнага рэферэн-дому, дзе кожны чалавек мог бы выказацца па пы-танню аб адзістве Савета Саюза. Што ж, кожны дбае аб рэспубліцы па-свойму.

ШААІ ВАГАЮЦА...

МАГІЛЕЎ (А. Санчук). Абласны сацыялагічны цэнтр пра-веў даследаванне сярод жыхароў горада з мэтай высветліць адносіны насельніцтва да рэферэндуму. Метадам апаніравана-га апытання апытана 647 чалавек. Вынікі наступныя: за пра-вадзіне рэферэндуму выказа-ліся 32,1 працэнта апытаных, суп-раць — 34,8, а кожны трэці (33 працэнта) яшчэ не вырабіў вы-бару.

ІДЗЕМ ДА РЫНКУ

Квадратныя метры і сацыяльная справядлівасць

Што такое для чалавека мець дах над галавой, добраўпарадкаваную кватэру — пра гэта лішні раз гаварыць не трэба. Таму і выклікае павышаную ўвагу сам факт будучага абмеркавання ў Вярхоўным Саветах праекта Закона «Аб прымацтвах жыллёвага фонду ў Рэспубліцы Беларусь».

Што з гэтай нагоды думаюць спецыялісты? На пытанні намесніка старшыні Дзяржаўнага РБ І. ПЯТРОВІЧА.

— Нарэшце канчаткова раз-вешы миф аб тым, што дзяр-жава самастойна можа выра-шыць жыллёвую праблему. Без прыцягнення сродкаў насельні-цтва дабуда гэтага немагчыма. А які зацікаўлены ў гэтым? Людзі, якія жывуць у кватэрах, якіх няма, і якіх будзе ў будучым.

Тое, што дзяржава паві-на ўважліва на свае плечы, гэта, безумоўна, палітыка памылка-ва. Аднак поўнаасцю самаўкі-ляцыя ад дэпартамента грамад-зянскай яны не абіраеца. Напры-клад, па аб'ектах жыллёва-бу-даўніцтва кааператываў, якіх рас-пачаць да першага студзеня гэтага года, розніца ў кошце кватэры-а за росту цэн на 50 працэнтаў будзе кампенсавана за кошт рэспубліканскага бюджэту.

Калі аналізаваць вынікі, ска-жам, 1990 года, то бачна, што асаблівага падзення аб'ёмаў жыллёвага будаўніцтва ўвогу-ле не было. Засталося індывіду-альна жыць у рэспубліцы зда-валіся толькі каля 7,5 пра-цэнта ад агульнай колькасці, што ўтварае менш чым у сярэд-нім па ўсім былому Саюзе.

Але ж вылікі бар'ерам паўстаў інфляцыя, рэзкі ўзлё-цен на будматэрыялы. Буда-вальная сфера самоу — нерэ-альная мадэль для многіх і мно-гіх.

— Згодзен з вамі. А чым можна такім грамадзянам да-памагчы? Па-першае, зніжэн-нем першапачатковага ўзнос-у за будучы дом да 10 працэн-таў ад яго кошту. Разглядаец-ца таксама пытанне аб фіска-льскім прэзэнце паводле бан-каўскіх крэдытаў, аб вызваленні з-мальных участкаў для аргані-зацы з рознымі формамі ўлас-насці, каб яны будавалі і пра-давалі дамы і кватэры, ства-раючы тым самым рынак жыл-ля і канкурэнцыю.

— З ідэяй выступілі старшыні Саюзнай В. Кебін-ца на сесіі Вярхоўнага Савета можна зразумець, што атры-манне бесплатнага жылля

Калі ў некага за межамі Бе-ларусі ўзнікне ідэя стварыць, што-небудзь накітаваў новага ГКЧП або якіхсьці іншым чы-нам ухінуць незалежнасць краі-ны ў горадзі былога СССР ці Расійскай імперыі, ён павінен улічыць адну акалічнасць: у нашай рэспубліцы яму дава-дзіцца мець справу не толькі з законам аб выбарным органамі ўлады, але і з Антыкрызісным камітэтам, які спецыяльна для падобных выпадкаў створаны ў мінулы суботу.

Як бы бездзянь ні раздзя-ла «правых» і «левых», з якім бы імплантам ні выліся паліты-чны бачнік рознымі партыя-мі і рухамі, — аказалася, ёсць ідэя, што зольна аб'яднаць самых заўважных радыкалаў і самых рэзучых кансерватараў. Ідэя гэтая — суверэнітэт Рэс-публікі Беларусі і тая пагроза, якая можа ўзнікнуць для гэта-га суверэнітэту па прычыне цяжкапрадакцыйных працэсаў, што адбываюцца на тэрыторыі былога СССР.

У суботу ў Доме літаратура-можна было назіраць карціну, якую нячаста ўдаецца паба-чыць: лідэры ўсіх асноўных партый, грамадскіх арганізацый і дзяржаўных органаў сядзелі за адным сталом і цалкам па-гаджаліся адзін з адным. Стар-шыня Вярхоўнага Савета С. Шумкевіч з лідэрам БНФ Э. Пазыняком — па правую руку і старшынёй Сацыял-дэ-макратычнай Грамады М. Та-качовай — па левую, маглі зда-да, забылі пра свае рознагалос-ці і гатовы працягнуць адзін аднаму руку падтрымкі і дапа-могі.

29 палітычных партый і ру-хаў, прафсаюзаў, грамадскіх арганізацый і дзяржаўных ор-ганізацый падтрымалі ідэю, пра-панаваную Беларускай згурта-ваннем вайсковцаў. Калі ўлічыць, што ў ліку гэтых 29-ці — кі-раўнікі парламента і ўрада, а таксама ключавыя міністэр-стваў, — можна прыйсці да вы-сновы, што новае аб'яднанне — рэч зусім не другародная.

Многія сёння задаюць пытан-не: ці існуе настолькі сур'ёз-ная пагроза дзяржаўнасці Бе-ларусі, каб стварыць такі камі-тэт? На думку С. Шумкевіча, пагроза такая ўзнікае штога-дзінна, і ў такой сітуацыі нельга займацца палітычнымі гульнямі. Станіслаў Станісла-вавіч таксама зазначаў, што ў захаванні ад ідэі, прапанаван-най БНФ, і ахвотна паставіў подпіс пад тэкстам антыкрызіс-нага пагаднення.

На сходзе выбрана выканаў-чая рада Антыкрызіснага камі-тэта, у склад якой увайшлі прадстаўнікі міністэрстваў унут-раных спраў, інфармацыі, за-можных спраў, Камітэта дзяр-жаўнай бяспекі, Мінгасу, БНФ, БСДГ, савабодных прафсаюзаў, Беларускага згуртавання вай-сковцаў. Старшынёй Антыкры-зіснага камітэта абраны В. Ке-біч.

Наўрад ці варту пераборш-ваць значэнне толькі што ўні-кавага аб'яднання. Зусім ві-

давочна: з'яўленне камітэта ні-як не паўплывае ні на вастры-цы палітычнай барышчы ў рэспубліцы, ні на глыбіню крызісу, які ўсё больш ахоплі-вае ўсё стварэнне хоць бы таму, што ў самых розных палітыч-ных колах высела ўсведамлен-не таго, што ёсць у нашай на-шай агульнай каштоўнасці, дзея абароны якіх варты за-быць пра крызы, рознагалосці, уласны палітычны інтарэсы.

Але факт: срод пад-трымкі гэтай ідэі пагаднення няма кіраўнікоў Партыі каму-ністаў Беларусі, а таксама Бе-ларускай вайскавай акругі. Зусім магчыма, што адносіны да новастворанага аб'яднання з боку розных палітычных і дзяр-жаўных арганізацый стануць сваёасаблівым індэкстарам для вызначэння іх стаўлення да дзяржаўнай незалежнасці Рэс-публікі Беларусі.

Валіцін ЖДАНКО.

Валіцін ЖДАНКО.

«Больш звяртацца няма да каго», —

сцвярджаюць у пісьмах, што ідуць на імя Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусі С. ШУМКЕВІЧА, тыя, хто страціў надзею знайсці парад і падтрымку на месцы

Аб чым толькі людзі не пішуч кіраўніку рэспублікі! Даючы, як ім здаецца, надта каштоўныя парад і выказваючы незадаволенасць, прапаноўваючы цылыя праграмы выйсця з крызіснага становішча і крытыкуюць Старшыню за нерашучасць.

Але калі больш дэталёва аналізуюць пошту, прыходзіць да высновы: у большасці выпадкаў гэтыя пісьмы — кры-м людзі, стаўшыся ад аб'яваў і раўнадушча мясцовых улад, шукаюць паратунку на «самым версе». Яны шчыра разліваюцца на тое, што Старшыня Вярхоўнага Савета іх праблему абавязкова вырашыць.

Давайце ўчытаемся ў гэтыя пісьмы. У іх — наша сённяшняя жывая, якая іно ёсць. З яго неабудаванасцю і шпэрцаю, абавязкова і багатуліцамі.

Жыхары дома 22 па вуліцы Палывоў Ленінскага раёна го-рада Мінска просіць вас разважа-ць у прычынах невыканання комплекснага капітальнага ра-монту дома, 1938 года пабудо-ваў. Раней ён належыў КЗЧ Мінскага гарнізона, а ў 1988 го-дзе перададзены Ленінскаму райкамаўкому, туды ж пера-лічаны і грошы для капрамонта.

Але яго так і не было. Дом тым часам прышоў у заняпад: стружнікі рамы, перагародкі, падлога, абвальваюцца столь, нікуды не варты канізіцы, газавая абстаўленне. Саніп-тэастанцыя дадла заключэнне аб павышанай вільготнасці ў кватэрах. Як, скажыце, жыць тут дзеці, хворыя, старэзлыя? Наперадзе — прыватызаван-ныя жыллы. Што нас чакае? Сту-каем у выканком, звяртаемся да дэпутатаў — ніхто не чуе. Больш звяртацца, акрамя вас, няма да каго.

В. НАГАЧОУ, Г. НАГАЧОУ, Г. ЗАПІСКА, У. ЗАПІСКА, Ж. СІДОРЭНКА. Усёго 56 подпісаў.

Нас пахлаюць голадам, а ча-му не даюць самім сябе нака-рыць? Зямлю калектывізацы-і падарак трэба тэрмінова раз-даць сялянам бесплатна і ў ве-чнае карыстанне, таму што за 73 гады таталітарнай эпохі яны не атрымалі сваёй зямлі і кроў, працуючы за дзяржаву, за нічым-ня палаткаў, рэчы на кас-лях палаткаў жылі.

Зараз трэба выздзіць насен-ны фонд, каб людзі засялілі свае кавалкі. Патрэба паставіць на аснове якой сямлія заключалі б з адміністрацыяй дагавор на выкарстанне тэхнікі. Хопіць кланяцца старшынёй, час рас-прамляць сялянню свае плечы!

А. ЛЮБДЗЕВ, Гомель.

Былая партнаменклатура скрыпта пераслаў у кіруючыя органы Саветаў. Таму з такой цяжкасцю прымаюцца дэмакратычныя законы. Але і яны са-біваюцца вынікаць уладу на месцах, якую прадстаўляе тая ж непатапляльная гвардыя...

І нікім чынам яе, аказваец-ца, з гэтых месцаў не згоніш. Вос і на гэтай сесіі дэпутаты дзуржы прагаласавалі супраць уключэння ў паветку дзяі ад-

Станіслаў Станіслававіч, та-кім людзям, які наш дыктар трэба выдываць унагароды за іх чалавечасць.

М. ІВАНОВА, Г. АРЛОУСКАЯ, З. БЫКАВА і іншыя.

Звяртаемся да вас, як да апошняй інстанцыі. Дзеці, што наведваюць сядзім ПМК-9 трэста «Салігорскдобра», у хут-кім часе могуць апынуцца на вуліцы, так што няма сродкаў на іх утрыманне. Прасілі дапа-магі старошні паслковага Савета Ляпіва В., раённых і абласных дэпутатаў, старошні райвыканкома Махля А., піс-лі халадніцтва ў РАГА, аблы-канком, у Вярхоўны Савет — ніхто не працягнуў руку дапа-могі.

Райвыканком абавязваў да-памагчы за ўтрыманне дзяцей тым ведаваным, дзе працуюць іх бацькі. Але такія арганізацыі, як РКБА, камітат грамадскага харчавання, не змаглі падпісаць дагавор — самі банкруты.

Між тым, на чале ПМК-9 А. Віктаровіч выдаў загад аб закрыцці дзіцячага сядзіма, калі дагавор не падпішуч усе без выключэння кіраўнікі. Не хапае 150 тысяч рублёў, ад іх зарэз-залічыць лёс дзяцей, іх баць-коў, работнікаў сада.

Наўжо нашы дзеці нікому не патрэбны?

Усёго каля 100 подпісаў.

Хіба не ганьба, што падво-жчы кармоў на ферме атрымю-вае больш за настаўніка? Пры панскіх Польшчы ў маёй будыні жыў на кватэры настаў-нік пачатковай класу. Дзік-вось, за сваю зарплату ён моі купіць кароўку, і таму яго на-важалі і дзімалі пры сустрыч-цы. Гэта быў самы лепшы прыклад, каб добра вучыцца, імкнуцца стаць адукаваным ча-лавекам.

Зараз у нас людзі лаядак жы-ве лёдз не лепшы, чым настаў-нік. Якіх тут могуць быць сты-мулы да адукацыі? Вы, Стані-слаў Станіслававіч, які былі пе-дагог ВУН, павіны з гэтым зга-дзіцца.

Дзе ўзяць грошы на павелі-чэнне зарплат? А навошта гэ-такія апараты ў Міністэрстве асветы, РАНА? Навошта ў шко-лах ваяныя кіраўнікі? Навошта ў сярэдніх школах, дзе менш за 100 вучняў, арганізатары, важа-ны, дэорнікі, гадзюбшчыкі і г. д. Есць кіраўнікі грамадска-карыснай працы — някая і не-водзіць з дзецьмі парадка. Чым не выхаванне?

Тое ж тычыцца і саміх гаспа-дар, сельскіх Саветаў. Ні ў адной краіне няма такой гіган-цкай бюракратычнай праслойкі, як у нас.

А плачам, дзе ўзяць грошы. **А. ТРУБІН, Драгічын.**

Пісьмы да друку падтрымалі Людміла ДРАЗДОВА.

ИДЕА

ПРАПАНАУЕ

НАСТУПНУЮ АРГТЭХНІКУ:

Тэлефакс Samsung SF-1000

Аўтаматычны сканер AT&T

Аўтаматычны сканер MIKROTEC MSF-600G

Капіравальны апарат «Minoita EP-4230»

НАСТОЛЬНУЮ ВЫДАВЕЦКУЮ СІСТЭМУ

І РАСХОДНЫЯ МАТЭРЫЯЛЫ:

Тонер да капіравальных апаратаў

CANON NP1215,

CANON NP1520,

CANON FC2,

CANON PC2

У хадзе перагаворы, якія прайшлі ў друкарнай абста-ноўцы, бачна прамежкае абмерка-ванне шырокага кола пытан-няў, звязаных з забеспячэннем транзіту беларускіх

пругаў прав польскіх порт Гданьск, развіццём гандлёва-эканамічных сувязей паміж дзяўкамі краінамі, стварэн-нем сумеснага камерцыйнага банка, ажыццяўленні пераходаў на бе-ларуска-польскай граніцы, супрацоўніцтвам у галіне абароны правоў пачыналь-ных менавістаў, праблема-мі барышчы са злучэння-сцю, абмеркаванні перспектывы развіцця двухбаковых сувязей.

Дасягнута дамоўленасць, што па шэрагу пытанняў, якія з'яўляюцца прадметам перагавораў, у самым блі-жэйшым часе будуць падпі-саны двухбаковыя пагадненні і пратаколы.

Я. Алышэўскі запрасіў В. Кебіча наведаць Рэспубліку Польшчы з афіцыйным візітам у красавіку гэтага года. Запрошэнне было з удзячнасцю прынята.

Служба інфармацыі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусі.

НАШЫ ТЭЛЕФОНЫ

У МІНСКУ:

20-93-25, 20-13-22.

АКЦЫЯНЕРНАЕ

ТАВАРЫСТВА

«ІДЭА»

НАШЫ ТЭЛЕФОНЫ

У МІНСКУ:

20-93-25, 20-13-22.

БЕЛАРУСКАЯ ДЗЯРЖАВНАЯ
СТРАХАВАЯ КАМЕРЦЫЙНАЯ
АРГАНІЗАЦЫЯ «СКАРБ»,
правапераемніца
Дзяржстраха Рэспублікі Беларусь.

прапануе

НАСЕЛЕНІЦТВУ, АРГАНІЗАЦЫЯМ І ПРАДПРЫМАЛЬНІКАМ

СУЧАСНУЮ, РАЗНАСТАЙНУЮ ПА ФОРМЕ І ЗМЕСТУ

ЭФЕКТЫВНУЮ СТРАХАВУЮ АВАРОНУ.

У НАШ СУРОВЫ І ТРывожны ЧАС «СКАРБ», ЯКІ МАЕ ЗНАЧНЫЯ

РЭЗЕРВАВЫ І ЗАПАСНЫЯ ФОНДЫ,

ГАРАНТУЕ СТАБІЛЬНАСЦЬ, УСТОЙЛІВАСЦЬ І УПЭВНЕНАСЦЬ.

Памятайце!

ЖЫЦЦЕ ПОЎНАЕ НЕЧАКАНАСЦЕЙ.

ПАПЯРЭДЗЫЦЕ СУТЫКНЕННЕ З ІМІ.

ПАКЛАПАЦІСЯ АБ БУДУЧЫМ СЕННЯ.

«Беларусь» — гэта і наша Радзіма»

Гутарка нашага карэспандэнта з адказным сакратаром Рады культурнага асяродку «Беларусь»
з Аліма-Аты Яўганам МАЙСЕЙЧЫКАМ

— Мы, беларусы з Казахстана, не можам быць абаякамі да лесу сваёй Бацькаўшчыны і да сваёй асабістага лесу ў сённяшніх умовах. Больш як паловіна ўсіх афіцэраў-беларусы праходзіць службу за межамі рэспублікі. Сёння гэтым афіцэрам прапануюць прыняць прысягу на вернасць Расіі. Большасць з іх жадаюць стаць на вярце сваёй Радзімы — Рэспублікі Беларусь. Заўтра ім могуць паставіць ультыматум, і Бацькаўшчына можа страціць даўняе не апошні свой набытак — сваіх сыноў.

Мы прапануем скарыстаць вопат пасляваеннай Японіі, жа-лі ў яе нацыянальных вайсковых падраздзяленнях праходзілі службу выключна афіцэры. Гэта былі мабільныя, невялікія, высока прафесіянальныя войскі.

Нацыянальнае гвардыя Беларусі магла б складацца з афіцэраў-беларусаў, якія цяпер служылі не на сваёй зямлі, але ў якіх ёсць жададанне стаць пад дзяржаўны сцяг сваёй рэспублікі.

— Гэта значае, што ў тварэнні нацыянальнай гвардыі трэба будзе распусціць усе вайсковыя падраздзяленні на тэрыторыі рэспублікі?

— Не, не і яшчэ раз не. Ня-хай сабе пакуль што ўсё за-стаецца на сваіх месцах. Про-ста ў сённяшніх умовах нацыя-нальная гвардыя Беларусі па-трэба абавязкова. Па-другое, беларуская мова магла б ўка-раціцца ў самую важную дзяр-жаўную структуру — армію. І на-трэцяе, у Беларусі няма на-куль што дастатковай коль-касці ваенных вучылішчаў.

Афіцэры ж гвардыі маглі б узіць на себе задачу стварэн-ня кадравых ваенных фармі-раванняў будучай нацыянальнай арміі.

— У многіх людзей слова-злучэнне «нацыянальная гвар-дыя» звязана з нечым вельмі жахлівым, крывёй, самасудамі, крадзяжом зброі і г. д.

— Вядома, патрэбна рашэн-не на ўзроўні Вярхоўнага Са-вета, а не «самасійнага» вай-сковы ўзварэнні. Мы гэта добра разумеем. Афіцэры-беларусы, які ўвёў наш народ, заўсёды вызначаліся і вызна-чаюцца сваёй талерантнасцю.

Гвардыя магла б стаць для Беларусі нейкім правабразам Праабражэнскага і Сямінаў-скага палкоў, крыўчай мейб нацыянальнага войска. І яшчэ. Цяпер, па-моўку, набліжаецца моўны калі афіцэры іных нацыянальнасцей на тэрыторыі БВА злучыцца прымаць пры-сягу на вернасць сваім урадам.

Афіцэры-беларусы за межамі рэспублікі маглі б заступіць на іх месцы. Як мы вядома, ка-ля 107 такіх афіцэраў пакінулі ўжо месца рашэйскай службы і шукаюць падтрымку на Баць-каўшчыне. Міне нейкі час, і ў многіх іх калер на тэрыторыі Расіі паўстане выбар — служыць пад трохколерным расій-скім сцягам ці прысягнуць до-днй Беларусі.

— Вы аперыруеце ў сваіх разважаннях дзесяткі тысяч жадаючых аддаць свае імёны Беларусі, а ці набярэ-ца стоты?

— Упэўнены ў гэтым. Калі мы арганізавалі культурны бе-ларускі асветніцкі цэнтр і за-працілі ўсё жадаючых на-пер-

шае яго пасяджэнне, то пры-шлі толькі ваенныя.

Нават начальнік грамадзян-скай аховы аднаго з параз-дзяленняў на тэрыторыі Казах-стана, палкоўнік хоча сваё жыццё і службу працягнуць у Беларусі.

— Тут ужо больш праблема беларускага ці дзянога грама-дзянства?

— Усё правільна. Мне, здаецца, трэба вярнуцца да прынятага цяпер Закона аб грамадзянстве. На тэрыторыі Казахстана жывуць 183 тысяч людзей ж дзянога грама-дзянства. Гэта надзея, па-тэнцыйная вера гэтых люд-зей, што Радзіма іх нямае і што іныя маюць магчымасць праз некалькі гадоў, усеважна надарытавацца, пераехаць у Беларусі.

Злоўжыванні з дзяно-га грамадзянства можна па-пярэдыць, прыняўшы адпавед-ныя законы. Паўтараму, мы не заклікаем усіх «казахскіх» бе-ларусаў ехаць дамоў і шукаць сабе работу. Не. Але даць на-дзею на сваю Бацькаўшчыну кожнаму сваёму земляку за межамі рэспублікі беларускі ўрад абавязаны. Тым больш, што дзяное грамадзянства ўжо існуе ў многіх рэспубліках СНД.

— Мусіць, гэта дако б ма-гчыма і больш дзейсна вы-карыстоўваць сувязі паміж дзяноа рэспублікамі?

— Я ўпэўнены, што Казах-стан божа дапамагчы белару-скі значна больш, чым, напры-клад, Амерыка. У Казахстане

шмат жыццёва важных для Беларусі інтарсаў. Узяць хоць бы разнастайныя віды сарва-ны, на якія зусім не багатая Беларусь.

Адкрыццё прадстаўніцтва рэспублікі ў Аліма-Аце патрэ-ба проста неадкладна. На ўз-роўні ўрадаў рэспублік ней-кія сувязі і адносіны ёсць, на ўзроўні ж прадпрыемстваў і арганізацый іны ўсё больш праблема. Беларускія прад-прыемствы выходзяць на наш асяродак, каб мець патрэбныя дамоўленасці з казахскімі. Га-та павіна ўжо даўно насяр-жыць наш урад. Каб тут было беларускае прадстаўніц-ва, якое абараняла б нашы на-мальныя інтарсы і наладжва-ла новыя палітычна-эканаміч-ныя і культурныя міжрэспублі-канскія сувязі, не ехаў бы сю-ды тэрмінова Кебіч, каб закло-чыць пагадненне па пшаніш.

Паўтара мільёна беларусаў пражываюць на тэрыторыі бы-лога СССР, стоты ж у краі-нах Захаду — і няхай нам да іх няма ніякай справы?

У нас Чарнобыль. У нас Сяміпалішчэ. Давяйце разам вырашаць праблемы. Давяйце будзем больш дэлавабачнымі, чым мы прывыклі быць. І не вярта асобным нашым паліты-кам гаварыць, што лёс белару-саў за межамі рэспублікі іх не цікавіць, што ім абсалютна ўсё роўна, што, напрыклад, у Ка-захстане ёсць толькі дзве ці тры беларускія кніжкі, не га-ворачы пра руска-беларускія ці казахска-беларускія слоўні-кі. Беларусі — гэта і наша Ра-дзіма, і мы жадаем ёй роскві-ту.

Гутарыў
Аляксандр КОНТЫШ.

КАЛЯНДАР «ЗВЯЗДЫ»

17 сакавіка

60 гадоў назад (1932 г.) створаны Дзяржаўны рускі
академічны тэатр Рэспублікі Беларусь
імя М. Горькага.

Стварэнне тэатра непасрэ-дна звязана з імем Уладзімі-ра Уладзіміравіча Кумельска-га — выдаўца акцёра, рэжысёра, арганізатара тэ-атральнай справы. Да прыез-ду ў Беларусь ён працаваў у розных вандруючых тру-пах Расіі, тэатрах Масквы і Яраслаўля. У 1910—1916 гг. Кумельскі гастраліваў па Беларусі, а з 1928 года кан-чаткова звязаў з ёй свой лёс — арганізаваў у Бабруйску рускую трупу з 28 чалавек («Дэпо-тэатр»), састаў якой уключаліся на маскоўска-й акцёрскай брыжы. Зі-мовыя сезоны трупа іграла ў Магілёве, летнія — у Ба-бруйску. Трупа многа гастралі-вала па рэспубліцы і пас-тупова стала адным з пера-давых тэатральных калек-тываў. У 1931 годзе трупа атрымала назву Першага рус-кага тэатра БССР, а праз

год урад рэспублікі надаў ёй статус Дзяржаўнага рускага тэатра БССР. Калектыў тэ-атра тады налічваў 41 чала-века, у ім нават былі свае аркестр і запатэны музыч-най часткі. Кіраваў трупай Уладзімір Кумельскі. Свой першы сезон тэатр адкрыў у кастрычніку 1932 года спе-таклем «Зямля і неба» па аднайменнай п'есе братоў Тур.

Зараз Дзяржаўны рускі акадэмічны тэатр імя Горькага — адзін з вядучых у краіне. У ім працуюць вяд-затныя акцёры, а на сцэне ідуць такія цікавыя спекта-клі, як «Усё ў салзе», «Пра-сыячкі нечаканых астравоў», «Вар'ят і манашка» і іншыя. Цікава, што тэатр ужо не першы год прымае да пас-тупова тэатры замежных аў-тараў, тым самым значна пашыраючы асячэнне, слова «русскі» ў сваёй дзяле.

— Нядаўна вядучы праграмы «Весткі», камандзіруючы адзі-н сюжэтаў, заявіў, што анімацый-ныя фільмы — гэта тыя ж мультфільмы, толькі для дарос-лых. Дык ці можна лічыць ад-нолькавымі паняцці «анімацыя» і «мультфільм»?

Журніст «Весткі» не зу-сіць мае рашэнне. Справа ў тым, што анімацыя — мультфільм, што гэта абсалютна адно і тое ж. Але ва ўсім свеце кіно, дзе працуюць нежывыя персана-жы (намаляваныя, ляльчаныя ці зробленыя электронным шля-хам), называюць анімацыяй (ад грэчаскага слова «адшуа-ленне»). У больш шырокім сэн-се гэта значае, што мастак павінен удыхнуць жыццё ў не-жывы матэрыял. І толькі ў Са-вешкім Саюзе была прынята ін-шая назва — «мультфільм», што ў перакладзе з ла-цінскага азначае «размнажэн-не». Таму паняцце «анімацыя» больш дакладна адлюстроўва-е тое, чым займаюцца мастакі «нежывога» кіно.

— Алег Паўлавіч, а як спра-вы з падзелам кіно на «для дарослых» і «для дзяцей»?

— У тэхнічнай галіне такога раздзялення не існуе наогул. Гэта чыста ўраставанні і ма-ральныя аспекты. Але старажы-ныя фільмы для дзяцей значна ця-жэй. Для гэтага трэба пра-жыць жыццё, набрацца мудрас-ці і, самае галоўнае, самому любіць дзяцей. Добрае кіно для іх — гэта «вышэйшыя пла-завы» ў сабе чысты дзіцячы ўспрымання, непасрэднасць, бачанне свету вачамі маленька-га чалавека.

— Пасля «тэатральнай пад-рыхтоўкі» даўдзіце пагаворым непасрэда аб студыі АБЦ. На-паўна, яна ўзнікла не на пу-стым месцы?

— Спраўды, студыя нясе ў сабе амаль дваццацігадовыя традыцыі. Першыя пасля вайны мультфільмавыя стужкі па-чалі стварацца на Беларусі толькі ў 60-я гады. Спачатку існаваў цэх мультфільмаў на кінастудыі «Беларусьфільм», потым ён пераўтварыўся ў май-стерню, а з 1975 года мы арга-нізаваўся як студыя. Прайшлі гады, падзімлілі вярты пера-мні, і мы зразумелі, што знахо-дзіцца ў рамках «Беларусь-фільма» больш не магчыма. Ані-мацыя там заўсёды была на правах паліцыянт. Калі рэдак-тары «вяснянка» кіно чыталі нашы сцэнарыі, яны проста не

разумелі, аб чым ідзе гаворка. Працаваць з такімі мастацкімі саветамі ў гэтым сэнсе было проста немагчыма. Дабоў-це да гэтага мільёныя кашта-вы, вельмі слабае матэры-яльнае забеспячэнне — і мы зразумеем, чаму мы пачалі шу-каць свабоды ад эканамічнага і эстэтычнага прыгнёту «Бела-русфільма».

— І вы падаралі на «воль-ны хлеб»?

— Чаму беларуская мультфільмацыя можа быць па-пулярнай на Захадзе, але нікому не патрэбнай на Беларусі?

— Амаць што так. Два гады назад у ролі мейжата пада-воўчыся выступілі дырэктар НВА «Цэнтр» спадар Валерыі Іванавіч Шапілька. Ён паабя-цаў нам «залатыя горы» ў вы-глядзе добрай матэрыяльнай базы, творчай свабоды і «чала-вечай» заробка. Чалавек няц-дзят мультфільматараў з «Беларусьфільма», у тым ліку і я, павярнулі «цэнтраўскаму бо-гу» і пайшлі да яго. Так адбы-ся першы раздзел студыі. Ад-нак абяцанні свабоды і вы-тварчага забеспячэння ў «Цэн-тр» засталіся толькі абяцання-мі, і не больш. Нас падманулі, і мы вымушаны былі пакінуць «гасціннасць» спадара Шапіль-ка. Адначасова студыя АБЦ рас-працавала перспектывную пра-граму, на якую банк даў гро-шы і над якой мы працуем і па сённяшні дзень.

— Напаўна, Алег Паўлавіч, гаворка ідзе аб вашым прак-це, які шырока абмяркоўваецца ў колах творчай інтэлігенцыі Беларусі?

— Менавіта так. Сітуацыя з будаваннем вольнага часу дзе-ці ў рэспубліцы катасітрафіч-ная. Распаўзліся шмат усяля-кіх секцый каратэ, відэасал-оні, усе дамы пінэраў закуп-лены кааператывамі, і няма месца, куды дзеці могуць про-

ста прысці, паглядзець мульт-фільмы, памаляваць, патанца-ваць, правесці час у лясным тэатры. Менавіта дзеля гэтага мы збіраемся стварыць дзіцячы цэнтр на базе студыі АБЦ. Ёсць і яшчэ адзін аспект. Спра-ва ў тым, што і нам самім ра-бота з дзеці патрэбна як паветра. Тых людзей, што зарэ-з у нас працуюць, прыводзілі ў студыю ў 5—7 класах школ-мамы і таты. Яны пры нас

жыццё больш уражваюць. Спа-чаты мы стваралі «дзіцячымі нуткі» за 25 тысяч рублёў, по-тым гэта стала каштаваць 100, потым — 200 тысяч, а зараз кошт перавысіў мільён. У гэ-тую суму ўваходзіць зарплата спецыялістаў, кампазітара, рэжы-сёра, іншых стваральнікаў філь-ма і аплата за паслугі тэхніч-нага характару (апаратура, прыводжэнне і мантаж плёні-каапаратура і г. д.), маналіс-там на якіх з'яўляецца «Бела-русфільм». Таму ён і дзіктуе адпаведныя цэны.

— Алег Паўлавіч, прапаную- нам цэлы блок пытанняў на адну і тую ж лабадзінку тэ-

ма. Што сабой уяўляе суча-сны анімацыйны рынак? Чаму са-вешкая мультфільмацыя — та-кімі ніжэйшымі правіваца на экраны Захаду? Як развіва-цца міжнародныя кантакты? Сту-дыя АБЦ?

— Самае смешнае, што, як і ўсё савецкае кіно, анімацыя ў межах былога СССР нікому не патрэбна. Пракатынага рынку ў нас практычна няма, ён існуе толькі ў выглядзе пірацік а-дэквест. Тэлебачанне, якое падтрымлівае анімацыю ва ўсім свеце, у нас не мае грошаў. Як гэта вярнуцца, але больш за ўсё ў былым Савецкім Саю-зе не патрэбны роднай Рэспуб-ліцы Беларусі. Ускосным па-шваржэннем таму з'яўляюцца заканамерныя вынікі апошняга беларускага кінарынку. Студыі АБЦ казалі, што гатовы ку-піць адну копію за 10 тысяч рублёў. А мы ўкалі ў фільм выдаткі, і для таго, каб акупіць усе выдаткі, нам трэба прадаць копію. Такую колькасць ко-пій рэспубліцы ў Беларусі проста фізічна немагчыма. Таму трэба шукаць новыя рынкі. У тым ліку і ў краінах Захаду. І вось тут неабходна ўпэўняць надзвычайна неадарэчаных, караві якой хаваюцца ў пасах застою.

Яшчэ патрыярх нашай ані-мацыі (дарэчы, выдатны спе-цыяліст, уладзеньні ў паддан-най сістэмай) арыентаваў анімацыйную прамысловасць на фільм-дэсяцінітуды. Іх, маў-ляў, зручна дэманстраваць пе-рад сенсамі ў кінатэатрах за-мест кіначасопісаў. Так працяг-

ВАЛАСІКІ У МІНСКУ
ПА ТЭЛЕФОНЕ 56-09-40.

АБЦ: НАЎЗДАГОМ ЗА УОЛТАМ ДЫСНЕЕМ

Госць «Звязды» — мастацкі кіраўнік буйнейшай у
рэспубліцы мультфільмацыйнай студыі АБЦ (Аніма-
цыйны Беларускі Цэнтр) Алег Паўлавіч БЕЛАВУСАУ.

— Саме смешнае, што, як і ўсё савецкае кіно, анімацыя ў межах былога СССР нікому не патрэбна. Пракатынага рынку ў нас практычна няма, ён існуе толькі ў выглядзе пірацік а-дэквест. Тэлебачанне, якое падтрымлівае анімацыю ва ўсім свеце, у нас не мае грошаў.

Як гэта вярнуцца, але больш за ўсё ў былым Савецкім Саю-зе не патрэбны роднай Рэспуб-ліцы Беларусі. Ускосным па-шваржэннем таму з'яўляюцца заканамерныя вынікі апошняга беларускага кінарынку. Студыі АБЦ казалі, што гатовы ку-піць адну копію за 10 тысяч рублёў. А мы ўкалі ў фільм выдаткі, і для таго, каб акупіць усе выдаткі, нам трэба прадаць копію. Такую колькасць ко-пій рэспубліцы ў Беларусі проста фізічна немагчыма. Таму трэба шукаць новыя рынкі. У тым ліку і ў краінах Захаду. І вось тут неабходна ўпэўняць надзвычайна неадарэчаных, караві якой хаваюцца ў пасах застою.

Яшчэ патрыярх нашай ані-мацыі (дарэчы, выдатны спе-цыяліст, уладзеньні ў паддан-най сістэмай) арыентаваў анімацыйную прамысловасць на фільм-дэсяцінітуды. Іх, маў-ляў, зручна дэманстраваць пе-рад сенсамі ў кінатэатрах за-мест кіначасопісаў. Так працяг-

валася да той пары, пакуль мы не зразумелі, што сапраўдны кінабизнесменамі і не зразумелі, што на Захадзе мы зусім няв-домны. Адзін з кіраўнікоў буй-нога кампаніі «Арманда Хамер прадакшнз» адкрытым тэкстам заявіў прадстаўніцкам студыі АБЦ: «Пакуль мы, дзевяце а-мерыканскіх практыкаваў не пра-катаем наш фільм ва ўсім свеце — нішто нас ведаць не бу-дзе. А блуканне ў смюкігах і распынанне катэтыяў на фе-стываліх — гэта папулярнасць толькі срод спецыялістаў».

На Захадзе выкарыстоўваю-ца серыялы, якія можна «кру-ціць» па тэлебачанні доўгі час. Улічваючы гэта, наша прагра-ма, разлічаная на два і палові-най гады, уключае ў сабе чаты-ры поўнаметражныя фільмы, якія мы павіны вось-вось за-варыць. Хоць на фестываліх у розных краінах Еўропы мы павіналі трохі тым звязаным «плотам» (трэхмінутныя кар-цічкі кожнага з гэтых філь-маў), якія выклікалі даволі вя-лікую цікавасць у замежных спецыялістаў. Але апошні ма-ўш намер купіць толькі га-товую прадукцыю, бо вельмі рызыкоўна, з пункту гледжан-ня захадных спецыялістаў, укла-даць сродкі ў анімацыю такой нестабільнай краіны, як наша.

Да таго ж, толькі такія «мо-сты» анімацыйнага бізнесу, як Спілберг, «Хана Барбара» і «Уолт Дзісней», могуць дэзо-ліць выдэлець мільён-другі до-ларэў дзеля эксперыментаў.

Існуючы і іншыя аспекты су-працоўніцтва з Захадам. На-

прыклад, нашы праблемы іх наогул не цікавяць і ніколі не заважваюць. Нават бачучы заказчыкі кажаў напярэй, каб не было ніякага насілля, ваіны, асілкаў, барацьбы лепшага з ішчэ больш лепшым і г. д. Яны аберагаюць сваё дзіцё. У іх дзеці даглядаюць кошычак, ко-нікаў, хветкі, і няма ніякага на-сілля. А вось у нас...

Што датычыцца міжнарод-ных праектаў студыі АБЦ, то апошні з іх звязаны з Нарве-гіяй. Сумесна з нарвежцамі мы мяркуюць зрабіць фільм аб ві-кінгах, якія ў старадаўнія ча-сы прайшлі па нашых землях аж да Візантыі. Гэта вельмі цікавая работа. Ну, і астатнія нашы стужкі так ці інакш звязаныя не з замежным партне-раў.

— Алег Паўлавіч, а што на-перадзе?

— У студыі АБЦ ёсць выдат-ныя перспектывы, болае вакол яе згуртавалася мадэль і та-ленцівы мастакі. Яны — вуч-ні знакамітых рэжысёраў Нар-дзітэна і Хітрука. Галоўная задача — даць глыбіню хлоп-цам паветра перспектывы, даць ім зразумець, што і нам пад сі-лу стаць канкурэнтам у галіне анімацыйнага бізнесу, прычым на самым высокім узроўні. На-гэта можа не халіць жыцця, але ў Дзісней ж халіла. Пра-даў, ён пачаў у 27 гадоў, а мы ў 40—45. Але калі нам усё ж не хопіць часу, гэты дзіцёныш дзеці, якія цяпер наведваюць клуб студыі АБЦ. А мы ім пра-топчам сцяжынку.

Гутарыў
Станіслаў СУЛКОўСкі.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

17 сакавіка
Беларуская тэлебачанне

10.40. «Паўночныя званы». Фільм-карыцэ.

11.15. «А. А. Талстогі. Па-леская хроніка». 5-я серыя «Су-мняў на дарогах».

12.35. Беларуская літаратура. 11-ы клас.

17.15. «Ягоць сярэбраныя тру-ны». Фільм-карыцэ.

17.35. «Лісная казка». «Капы-ры Мурда». Мультфільм.

18.00. Дак. фільм «Пасадзі дрэ-ва».

18.25. Іншыя вымярэнне. Мастак Віктар Філаў.

19.00. Панаірама.

19.25. Аблесныя навіны (Ві-дэа).

19.40. Наш камментарый. «Гора без розуму».

19.40. Падвядзенне вынікаў пер-шага этапу рэспубліканскага конкурсу «Мастацтва». У пера-можцы (20.25) — Калыжаны.

21.00. Тэлебачанне для дарос-ных.

21.30. Музычная праграма з удзелам народнага клуба «Са-вешчанне».

22.00. На сцяг Вярхоўнага Са-вета Беларусі.

23.30. Ніка.

1. Канал. Астаніна.

11.20. Рэспубліканскі тэле-візійны.

12.20. Дак. фільм «Я фермеры пайшоў».

12.40. Кубанскае вяселле.

13.00. Галілея рад.

13.45. Нам гэта трэба?

14.25. «За актыўнае даўгалі-це».

14.40. «Не бойся, я з табой».

15.00. Фільм «Я з табой».

16.00. «Пра Веру і Анфіс».

Музычныя.

16.55. «Шмат галасоў — адзін свет». «Венг-Венг» (прывідны).